

**ХҮНИЙ ЭРХИЙГ ХАНГАХ
ҮНДЭСНИЙ ХОРОО**

ХҮНИЙ ЭРХИЙН БОЛОВСРОЛ, СУРГАЛТЫН ЭХ СУРВАЛЖИЙН ЖАГСААЛТ

**Улаанбаатар хот
2023 он**

Эх бэлдсэн:
М.Баянжаргал

Эмхэтгэсэн:
Д.Номинчимэг

Хянасан:
Б.Болорсайхан

ХҮНИЙ ЭРХИЙГ ХАНГАХ ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ АЖЛЫН АЛБА
Хаяг: 1004 тоот, Хангарди ордон
Нийслэлийн засаг захиргааны II байр
Бага тойруу-2, Чингэлтэй дүүрэг
Улаанбаатар 15160, Монгол Улс
Цахим шуудангийн хаяг: nchr@cabinet.gov.mn
Утас: 51-263698

2023 он 2 сар

ХҮНИЙ ЭРХИЙН ҮНДЭСНИЙ КОМИСС НОМЫН САН

Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комисс нь хүний эрхийн боловсролын үйл ажиллагааг дэмжиж, хүний эрх, эрх чөлөөний талаарх олон төрлийн сэдэвчилсэн ном, зохиол, бүтээл, судалгааг цахим хэлбэрээр нээлттэй, шуурхай, ашиглах боломж бүрдүүлэн түгээдэг. [Цахим холбоос: nhrc.lib4u.net](http://nhrc.lib4u.net)

The screenshot shows the NHRC Lib4U website interface. On the left, there are search filters under 'Шүүлтүүр' (Filters) including 'Вэб хувилбар' (Web version), 'Агуулгын бүлэг' (Content category), 'Хэл' (Language), and 'Хэвлэсэн он' (Year published). Below these is a 'Холбоос' (Links) section with a list of links. The main content area displays search results for 'Ном (#6570)' (Book #6570) titled 'КАПИТАЛИЗМЫГ ШҮҮМЖЛЭХ НЬ (Нийгмийг өөрчлөх философийн радикал бичвэр)'. Below this is another result for 'Ном (#6569)' titled 'ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛ: ХАМТЫН САЙН САЙХАН'. On the right, there is a 'Хэрэглэгч' (User) section with fields for 'Нэр' (Name) and 'Нууц үг' (Password), and a 'Сурталчилгаа' (Advertisement) section featuring the 'Lib4U' logo and a computer monitor.

НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ БАЙГУУЛЛАГЫН ХҮНИЙ ЭРХИЙН ДЭЭД КОМИССАРЫН ГАЗАР

The screenshot shows the United Nations Human Rights Education and Training page. At the top, there is a header with 'Welcome to the United Nations' and 'Resources' and 'English' links. Below the header, there is a logo for the 'UNITED NATIONS HUMAN RIGHTS OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER'. The main content area features the title 'Human Rights Education and Training' and a 'Share' button. At the bottom, there is a 'Select' dropdown menu.

Хүний эрхийн дээд комиссарын газар нь хүний эрхийн нөхцөл байдлыг сайжруулах, олон улсад тулгарч буй саад бэрхшээл, ахиц дэвшлийг үнэлэн хүний эрхийн үүрэг, амлалтын хэрэгжилтийг хангуулах, хүний эрхийг хангах, хамгаалах талаарх сайн туршлагыг түгээн дэлгэрүүлэх зэрэг үүрэг хүлээдэг бол НҮБ-ын хүний эрхийн дагнасан байгууллага юм. [Цахим холбоос: https://www.ohchr.org/en/publications](https://www.ohchr.org/en/publications)

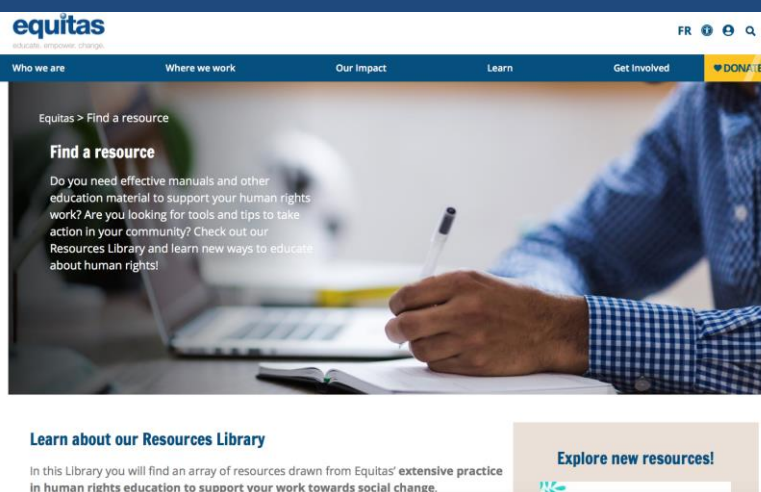
ДЭЛХИЙН ХАМГИЙН ТОМ ХИЧЭЭЛ

Дэлхийн хамгийн том хичээл (ДХТХ) нь Тогтвортой хөгжлийн зорилгыг ашиглахыг дэмждэг бөгөөд ингэснээр хүүхэд болгоны сайн сайхан ирээдүйд хувь нэмрээ оруулах боломжтой гэж үздэг. ДХТХ нь сурган хүмүүжүүлэгчдэд зориулсан бүтээлч арга хэрэгсэл, хүүхэд, залуучуудад Тогтвортой хөгжлийн зорилгод хүрэх ур чадвар, урам зоригийг бий болгоход чиглэсэн сургалтын туршлагыг нэвтрүүлдэг онцлогтой. Зорилтуудын амлалтыг биелүүлэх гол түлхүүр нь боловсрол гэдэгт итгэдэг учир бүх мэдээллийн нөөц үнэ төлбөргүй, нээлттэй эх сурвалжтайгаас гадна 30 гаруй хэлээр орчуулагдсан байдаг. ДХТХ нь НҮБ-ын Хүүхдийн сан, ЮНЕСКО зэрэг түншүүдтэй хамтарч Тогтвортой хөгжлийн боловсролыг сурталчилж, албан ёсны боловсролын системээр дамжуулан Зорилгуудыг өргөнөөр ашиглахыг дэмждэг юм.

Цахим холбоос: <https://worldslargestlesson.globalgoals.org/resources/>

ЭКВИТАС

Эквитас нь Канад болон дэлхийн өнцөг булан бүрт хүний эрхийн боловсролын өөрчлөлт шинэчлэлтийг хөтөлбөрүүдээр дамжуулан тэгш байдал, нийгмийн шударга ёс, хүний нэр төрийг хүндэтгэдэг хандлагыг бий болгохоор зорьдог байгууллага юм. Эквитасын олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн хөтөлбөрийн агуулгад хүний эрх зөрчигдөж буй хувь хүн, бүлгүүдийн эрх тэгш бус байдал, ялгаварлан гадуурхалтыг эсэргүүцэх, хүний эрхийг хүндэтгэх, хамгаалах, арга хэмжээ авах боломжийг олгоход хувь нэмэр оруулдаг юм. Цахим холбоос: <https://equitas.org/learn-find-a-resource/>

Эрхээ мэдье

Хүний эрхийн боловсролоор дамжуулан та тэгш эрх, нэр хүнд, харилцан хүндлэлийг өөрийн орчин тойронд, нийгэмд, дэлхий дахинаа түгээх үр чадвар хандлагыг өөртөө болон бусдад төлөвшүүлж, хөгжүүлж чадна.

Та "Эрхээ мэдье" хүний эрхийн боловсрол, мэдлэгийн цахим талбараас Эмнести Интернэшнлээс эрхлэн гаргасан хүний эрхийн олон тооны ном товхимол, видео контентоос хүссэнээрээ үзэж судлаж өөрийгөө болон бусдыг эрхээ мэддэг, эрхээ шаарддаг, эрхээ хамгаалдаг хүн болоход туслаарай.

Мөн бид Эмнести Интернэшнлийн зайны сургалтуудыг та бүхэндээ хүргэж байна.

Номын сан

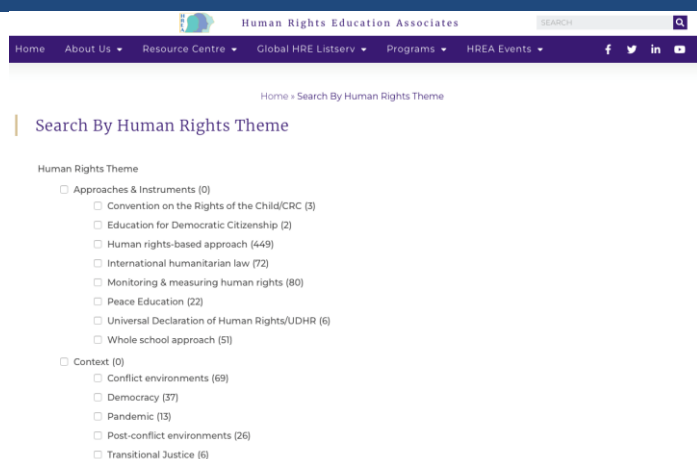
Цахим сургалт

Видео сан

Монголын Эмнести Интернэшнл байгууллага нь хүний эрхийн зөрчил, хүчирхийлэл, шударга бус явдлыг илчилж, биднийг дэмжиж ажилладаг дэлхийн 150 гаруй орны олон сая гишүүн, дэмжигчийнхээ тусламжтайгаар эрх нь зөрчигдөөд байгаа хүмүүст эрхийг нь эдлүүлэхийн төлөө үйл ажиллагаа өрнүүлэн ажилладаг. Тус байгууллага нь хүний эрх хамгаалагчдыг дэмжиж чадавхжуулах, засгийн газар, бүлэг, хувь хүмүүсийг хүний эрхэд ээлтэй, хүний эрхийг хамгаалсан хууль боловсруулах, хуулиа өөрчилж шинэчлэхэд нь шахалт үзүүлэх, одоо болон ирээдүй хойч үеийнхэнд хүний эрхийн боловсрол, мэдлэг, соёлыг түгээж хүний эрхийг хүн бүрд эдлүүлэх мөрөөдлийг бодитой болгохын төлөө ажилладаг. [Цахим холбоос: https://public.amnesty.mn/index.php/resources](https://public.amnesty.mn/index.php/resources)

ХҮНИЙ ЭРХИЙН БОЛОВСРОЛЫН АССОШИЭЙТС

Хүний Эрхийн Боловсролын Ассошиэйтс нь 1996 оноос хойш хүний эрхийн боловсролыг дэмжин ажиллаж байгаа олон улсын төрийн бус байгууллага бөгөөд хүний эрх хамгаалагч, мэргэжлийн бүлгүүдийн сургалт, боловсролын хэрэглэгдэхүүн, программчлалыг хөгжүүлэх, хүний эрхийг хамгаалах ойлголт, хандлага, үйл ажиллагааг дэмжих, энх тайван, эрх чөлөөтэй, шударга нийгэмлэгийн хөгжлийг дэмжих зорилготой байгууллага юм. [Цахим холбоос: https://hrea.org/searchbykeyword/](https://hrea.org/searchbykeyword/)

НЭЭЛТТЭЙ НИЙГЭМ ФОРУМ

БНДИЙ ТУХАЙ МЭДЭЭ, МЭДЭЭЛЭЛ ҮЭЭЛ БОДОЛ ИРГЭНИЙ БОЛОВСРОЛД МЭДЭЭЛЛИЙН САН ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭГ Q

МЭДЭЭЛЛИЙН САН

Тус цахим хуудасны бүх мэдээллийг доорх шүүлтээр хайх боломжтой.

ШҮҮЛТ Сэдэв Он Сан хөмрөг

МОНИТОР

"2021 оны ерөнхийлөгчийн сонгуулийн сурталчилгааны үеийн фэйсбүүк дэх хүний эрх, хэвлэлийн эрх чөлөөний хэрэгжилт" мониторингийн тайлан
Шударга сонгууль иргэний нийгмийн хөгжлийн сул үзүүлэлтүүд, Эрх Сурвалжлах Сэтгүүлчдийн Төлөө төвөөс 2021 оны Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн сурталчилгааны үед нийгмийн хэвлэл мэдээлэл (фэйсбүүк)-д үг хэлэх, үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх, эрх чөлөөний хэрэгжилт хэрхэн хангагдан байгаа, мөн хүний эрхийн зарчмыг бүхий хэргүүдэд эрхгүй дүн шинжилгээ хийж авчирч боловсрууллаа.

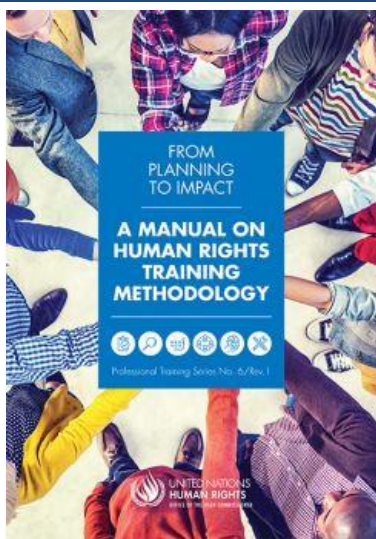
МЭДЭЭЛЛИЙН ХУУДАС

Монгол улсын их хурлын сонгууль 2020: сонгох, сонгогдох эрхийн хэрэгжилт болон бусад анхаарал татсан асуудал
2020 оны Улсын Их Хурал (ҮИХ)-ын сонгууль нь Ковид-19 халдварын тархалт дэлхий нийтийг түгшээх хүн амын эрүүл мэндээс гадна нийгэм, улс төр, эдийн засагт хүчтэй нөлөөлсөн онцгой нөхцөлд болж өнгөрсөнөөр онцлог байлаа. Энэ удаагийн эрхийн сонгуулиар ардчилсан сонгуулийн төлөөлөгч бүх нийтийн, тэгш байх гол зарчмуудад хяналттай цаашд нэвтрэн нэгдсэн дэвшил гаргах байх магадлалтай, сургаж буй бодлого, асуудлууд нэлээд өрнөхөд, эдгээрийн зарчмыг доор тоймлон тайлбарлав.

Нээлттэй Нийгэм Форум (ННФ) нь 2004 онд Монголын Нээлттэй Нийгэм Хүрээлэн (Соросын сан)-г залгамжлан байгуулагдсан дотоодын төрийн бус байгууллага юм. ННФ-ын үйл ажиллагааны гол зорилго нь бодлого боловсруулах, хэрэгжүүлэх үйл явцад иргэд, иргэний нийгмийн идэвхтэй оролцоог дэмжих, чанартай мэдээлэл, судалгаанд үндэслэсэн бодлогын хэлэлцүүлэг өрнүүлэх явдал юм. Энэхүү зорилгын хүрээнд ардчилсан сайн засаглал, эрх зүйн шинэтгэлийн бодлогын тулгамдсан асуудлуудыг иргэний нийгмийн зүтгэлтнүүд, эрдэмтэн судлаачидтай хамтран судлах, шинжилгээ, мониторинг хийн үр дүнг бодлого боловсруулагчид болон олон нийтэд хүргэх зэргээр улс орныхоо хөгжилд хувь нэмэр оруулахыг зорин ажиллаж байна.

Цахим холбоос: <https://forum.mn/sudalгаа>

ТӨЛӨВЛӨЛТӨӨС ҮР НӨЛӨӨ РУУ: ХҮНИЙ ЭРХИЙН СУРГАЛТЫН АРГА ЗҮЙН ГАРЫН АВЛАГА

Энэхүү гарын авлага нь хүний эрхийн сургалтын бүх үе шат, тухайлбал төлөвлөх, боловсруулах, зохион байгуулах, сургалт явуулах, цаашдын үйл ажиллагаа явуулах зэрэгт практик удирдамж өгдөг. Үүнд практик зааварчилгаа, мөн тодорхой хэрэгцээнд хялбархан тохируулж болох хэрэгслүүд багтсан болно.

Зохиогч: НҮБ-ын Хүний эрхийн Дээд комиссар.

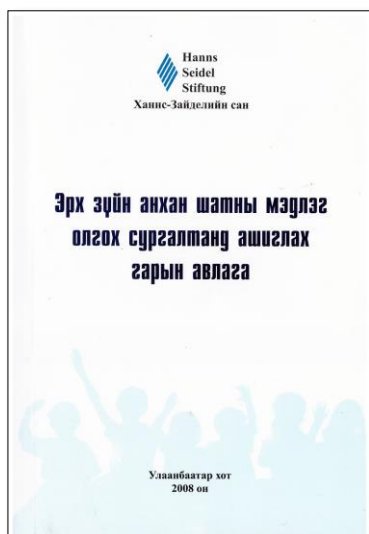
Эмхэтгэн хэвлүүлсэн: НҮБ-ын Хүний эрхийн Дээд комиссар

Хэвлэсэн он: 2019 **Хэл:** Англи **Формат:** А4

Хуудас: 86 **ISBN:** 978-92-1-154223-3 **Цахим холбоос:**

<https://www.ohchr.org/en/publications/professional-training-series/planning-impact-manual-human-rights-training-methodology>

ЭРХ ЗҮЙН АНХАН ШАТНЫ МЭДЛЭГ ОЛГОХ СУРГАЛТАНД АШИГЛАХ ГАРЫН АВЛАГА

ШШГЕГ-ын харьяа Сургалт хүмүүжлийн тусгай байгууллага (хуучнаар хорих 411 дүгээр анги)-д хүмүүжиж байгаа өсвөр насны хоригдолд хууль, эрх зүйн анхан шатны мэдлэг олгож, үүгээрээ тэднийг дахин гэмт хэрэгт холбогдохоос урьдчилан сэргийлэх, эргэн нийгэмшүүлэх, төлөвшихөд дэмжлэг үзүүлэх зорилготой бөгөөд уг гарын авлагат Үндсэн хуулийн эрх зүй, Эрүүгийн эрх зүй, Эрүүгийн байцаан шийтгэх эрх зүй, Гэр бүлийн эрх зүйн сэдэв багтсан болно.

Зохиогч: Б.Болорсайхан, Э.Цолмон, Б.Одонтулгалаг, М.Наргил. **Эмхэтгэн хэвлүүлсэн:** Ханс-Зайделийн сангийн Монгол дахь төлөөлөгчийн газар **Хэвлэсэн он:** 2008 **Хэл:** Монгол **Формат:** А5 **Хуудас:** 157 **Хэвлэсэн тоо:** 250 ширхэг

СУРАГЧИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ

Энэхүү гарын авлагад хүүхэд орон байрандаа байх, гадуур явах, интернэтээр аялах, нийтийн тээвэр, такси, цахилгаан шатаар зорчихдоо гэмт этгээдээс хэрхэн өөрийгөө хамгаалах аргууд болон хулгай, дээрэм, мансууруулах бодис, хүн худалдаалах, барьцаалах зэрэг гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх мэдлэгийг олгоно.

Зохиогч: Ж.Батболд, Б.Болорсайхан. **Эмхэтгэн хэвлүүлсэн:** Монголын иргэний аюулгүй байдлын академи **Хэвлэсэн он:** 2016 **Хэл:** Монгол **Формат:** А5 **Хуудас:** 264 **ISBN:** 978-99962-3-420-0 **Цахим холбоос:** <https://www.mplus.mn/suragciin-ayuuilgui-baidal>

ХҮНИЙ ЭРХ ЭМХЭТГЭЛ

Эмхэтгэлд хүний эрх, амьд явах эрх, эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах эрх, өмчлөх эрх, хөдөлмөрлөх эрх зэрэг нийт 26 төрлийн эрхийн тухай мэдлэгийг маш тодорхой дурдсан бөгөөд ажлын байран дахь бэлгийн дарамт, хүний эрх ба төрийн үүрэг, Хүний эрхийн Үндэсний Комисст гомдол гаргах тухай хэсгийг мөн багтаасан болно.

Зохиогч: ХЭҮК-ын Ажлын алба. **Эмхэтгэн хэвлүүлсэн:** Хүний эрхийн Үндэсний Комисс **Хэвлэсэн он:** 2015
Хэл: Монгол **Формат:** A5 **Хуудас:** 208 **Хэвлэсэн тоо:** 1200 ширхэг **ISBN:** 978-99973-919-0-2 **Цахим холбоос:** nhrc.lib4u.net

ЗӨВ ХАРИЛЦААНЫ ЦАГААН ТОЛГОЙ

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн тусгай хэрэгцээ, харилцааны онцлогийг хамгийн энгийнээр энэхүү номд тайлбарлаж, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүстэй харилцахад учирч байсан, учирч байгаа, учирч болох нийтлэг бэрхшээлийг та бүхэнд даван туулахад туслах юм.

Зохиогч: Д.Гэрэлчулуун, Б.Батцэцэг, Б.Болорсайхан. **Эмхэтгэн хэвлүүлсэн:** ХЭҮК, ЕХ, Италид төвтэй Засгийн газрын бус “Раул Фалерогийн анд нөхдийн холбоо” байгууллага **Хэвлэсэн он:** 2009 **Хэл:** Монгол **Формат:** A5 **Хуудас:** 42 **Цахим холбоос:** https://drive.google.com/file/d/1R3mjur2JLTefykLMwuhhokKe4-ysfdFq/view?usp=share_link

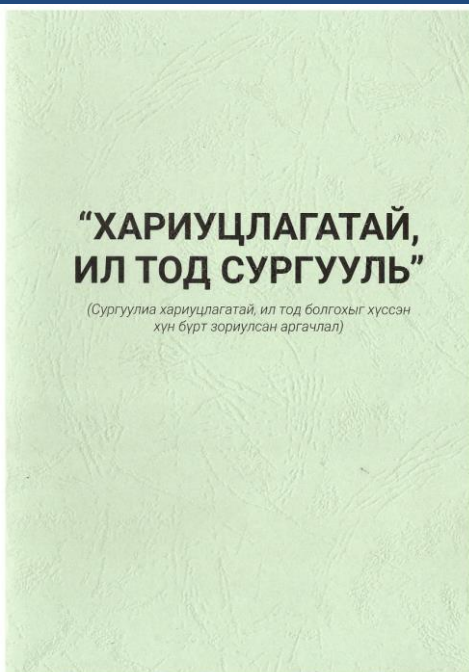
БИЗНЕС БА ХҮНИЙ ЭРХИЙН ЧИГЛЭЛЭЭР БАРИМТЛАХ ЗАРЧМУУД “ХАМГААЛАХ, ХҮНДЭТГЭХ, СЭРГЭЭХ” ХЭМЭЭХ НҮБ- ЫН ҮНДСЭН ЗАРЧМУУДЫГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ НЬ

Энэхүү баримт бичиг нь НҮБ-ын Ерөнхий нарийн бичгийн даргын хүний эрх, үндэстэн дамнасан компаниуд болон бизнесийн бусад байгууллагын асуудал хариуцсан Тусгай Төлөөлөгчийн боловсруулсан ‘Хамгаалах, Хүндэтгэх, Сэргээх’ хэмээх НҮБ-ын суурь зарчмыг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой агуулгатай бөгөөд эдгээр удирдах зарчмуудын танилцуулга болон боловсруулах явцыг тайлбарлан оруулсан болно.

Зохиогч: НҮБ Хүний эрхийн Дээд Комиссарын Газар. **Эмхэтгэн хэвлүүлсэн:** НҮБ **Хэвлэсэн он:** 2011 **Хэл:** Монгол **Формат:** А5 **Хуудас:** 50
Цахим холбоос:
<https://shop.un.org/books/guiding-principles-business-29758>

ХАРИУЦЛАГАТАЙ ИЛ ТОД СУРГУУЛЬ

Энэхүү гарын авлагыг сургуулиа хариуцлагатай, ил тод болгохыг хүссэн бүх сургуулийн удирдлага, багш ажилтнууд, эцэг эх, сурагчдад зориулсан бөгөөд сургуулийн үйлчилгээний чанарыг сайжруулах тулгын гурван чулуу болох оролцоо, ил тод байдал, хариуцлагыг хэрхэн сайжруулж, хамгийн сайн сургуулийг бий болгоход туслах аргачлалыг заах юм.

Зохиогч: Lead Mongolia 2016 хөтөлбөрийн “Ил тод байдлыг хангах, авлигыг бууруулах” баг: Л.Ариунзул, Ч.Баттулга, Б.Билгүүн, Б.Болорсайхан, Э.Лхагва, Б.Мишээл, Д.Номинчимэг, Б.Саруултөгс, Д.Уянга, М.Танан. **Эмхэтгэн хэвлүүлсэн:** АНУ-ын Хөгжлийн Агентлагийн санхүүжилтээр хэрэгжсэн Lead Mongolia 2016 хөтөлбөр
Хэвлэсэн он: 2018 **Хэл:** Монгол, Казах **Формат:** А5 **Хуудас:** 50 **Цахим холбоос:**
<http://www.leadalumni.org/khariuclagatay-il-tod-surguul-tosol>

ЭЦЭГ ЭХЭД ЗОРИУЛСАН АЯНЫ БОГЦ

Сургуульд суралцах хугацаанд хүүхэд бие даан суралцах, амьдрах, нийгэмд байр сууриа олох, бусдад дэмжлэг үзүүлэх ур чадварыг олж авдаг. Эцэг эхийн зүгээс хүүхдээ сургуульд суралцах үед хамтдаа хөгжих, нэг нэгнээ дэмжих, эцэг эхийн хувиар хүүхдээ удирдан залахад зориулав.

Зохиогч: Б.Болорсайхан.

Эмхэтгэн хэвлүүлсэн: “Бүх нийт боловсролын төлөө!” Иргэний нийгмийн үндэсний эвсэл

Хэвлэсэн он: 2017 **Хэл:** Монгол

Формат: A5 **Хуудас:** 39 **ISBN:**

978-999785332-6 **Цахим**

холбоос:

<https://www.all4education.mn/products>

ЭЦЭГ ЭХЧҮҮДЭД ЗОРИУЛСАН ГАРЫН АВЛАГА – БОЛОВСРОЛ 2030

Боловсролын ач холбогдлын талаарх эцэг эхчүүдийн ойлголтыг нэмэгдүүлэх зорилгоор 2030 он хүртэл төрийн боловсролын салбарт хийх ёстой ажлыг тодорхойлж Тогтвортой хөгжлийн 4 зорилго болон Инчеоны тунхаглалыг хялбаршуулан тайлбарласан гарын авлага юм.

Зохиогч: Б.Золзаяа, О.Гэрэлээ,

Ч.Бат-Уянга. **Эмхэтгэн**

хэвлүүлсэн: “Бүх нийт боловсролын төлөө!” Иргэний нийгмийн үндэсний эвсэл,

“Өөрчлөлтийн төлөөх

Эмэгтэйчүүд” ТББ **Хэвлэсэн он:**

2017 **Хэл:** Монгол **Формат:** A5

Хуудас: 18 **ISBN:** 978-99978-53-

33-2 **Цахим холбоос:**

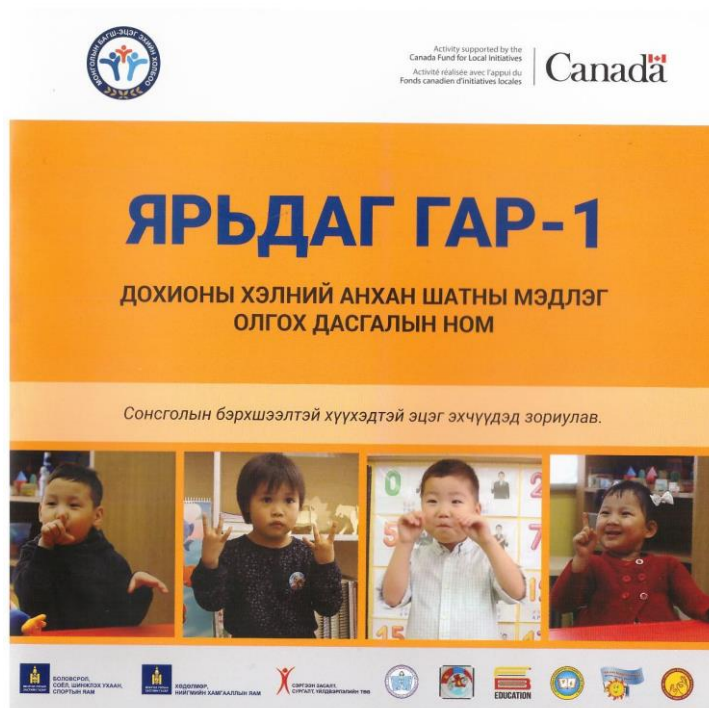
<https://www.all4education.mn/products>

ЯРЬДАГ ГАР 1 – ДОХИОНЫ ХЭЛНИЙ АНХАН ШАТНЫ МЭДЛЭГ ОЛГОХ ДАСГАЛЫН НОМ

Сонсголын бэрхшээлтэй хүүхэд дохионы хэл сурахад эцэг эх, гэр бүлийн гишүүдийн хүчин чармайлт маш чухал байдаг бөгөөд энэхүү сургалтын видео, дасгал номоор дамжуулан эцэг эх, хүүхэдтэйгээ хамт дохионы хэл сурч, хөгжих боломжоор хангагдах юм.

Зохиогч: Ш.Сарантуяа, Х.Мөнхзул, Б.Мөнхзаяа, Р.Оюунцэцэг, М.Сарантуяа, Д.Баярмаа, Д.Батнасан, Б.Болорсайхан, Ж.Шугаржав, Д.Номинчимэг. **Эмхэтгэн хэвлүүлсэн:** “Монголын багш эцэг эхчүүдийн холбоо” ТББ
Хэвлэсэн он: 2017 **Хэл:** Монгол
Формат: А5 **Хуудас:** 56 **ISBN:**
Байхгүй **Цахим холбоос:**
<https://www.youtube.com/@user-ft3kc1ri6z>

ДЭЛХИЙН ИРГЭНИЙ БОЛОВСРОЛ

Энэхүү гарын авлага нь дэлхийн иргэний боловсролын талаарх ойлголтын хүрээг Монгол Улсын хувьд гарган тавьж, дэлхийн иргэн байхтай холбоотой ямар чадваруудыг өнөөгийн суралцагчдын түвшинд хөгжүүлэх боломжтойг бага, суурь, бүрэн дунд боловсролын тодорхой ангиудын, тодорхой хичээлүүдийн агуулгад тулгуурлан сургалтын арга зүйн шийдлээр гарган танилцуулах зорилготой юм.

Зохиогч: С.Санжаабадам, Б.Болорсайхан, Б.Баярмаа, У.Мягмаржав, Д.Пунцагсүрэн, Д.Эрдэнэчимэг, Р.Золзаяа, Н.Мөнхбаяр.
Эмхэтгэн хэвлүүлсэн: Боловсрол, Шинжлэх ухаан, спортын яам **Хэвлэсэн он:** 2017 **Хэл:** Монгол **Формат:** А4 **Хуудас:** 96 **Хэвлэсэн тоо:** 200 ширхэг **Цахим холбоос:**
<http://43.228.131.34/mieredu/>

SASA! ТОВХИМОЛ 1

Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэхэд нийгэм, хамт олны хүчийг дайчлан үр дүнтэй ажиллахад чиглэсэн маш сонирхолтой бөгөөд ашиглахад хялбар аргачлал юм.

Зохиогч: НҮБ-ын Хүн амын сангийн дэмжлэгтэйгээр Уганда улсын Raising Voices ТББ. **Эмхэтгэн хэвлүүлсэн:** Монфемнет үндэсний сүлжээ, Хүчирхийллийн эсрэг үндэсний төв, Жендэрийн үндэсний хороо
Хэвлэсэн он: 2011 **Хэл:** Монгол **Формат:** А4
Хуудас: 80 **ISBN:** 978-99929-75-96-2 **Цахим холбоос:** <http://www.monfemnet.org/publications/>

SASA! ТОВХИМОЛ 2

Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэхэд нийгэм, хамт олны хүчийг дайчлан үр дүнтэй ажиллахад чиглэсэн маш сонирхолтой бөгөөд ашиглахад хялбар аргачлал юм.

Зохиогч: НҮБ-ын Хүн амын сангийн дэмжлэгтэйгээр Уганда улсын Raising Voices ТББ. **Эмхэтгэн хэвлүүлсэн:** Монфемнет үндэсний сүлжээ, Хүчирхийллийн эсрэг үндэсний төв, Жендэрийн үндэсний хороо
Хэвлэсэн он: 2011 **Хэл:** Монгол **Формат:** А4
Хуудас: 80 **ISBN:** 978-99929-75-97-0 **Цахим холбоос:** <http://www.monfemnet.org/publications/>

SASA! ТОВХИМОЛ 3

Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэхэд нийгэм, хамт олны хүчийг дайчлан үр дүнтэй ажиллахад чиглэсэн маш сонирхолтой бөгөөд ашиглахад хялбар аргачлал юм.

Зохиогч: НҮБ-ын Хүн амын сангийн дэмжлэгтэйгээр Уганда улсын Raising Voices ТББ. **Эмхэтгэн хэвлүүлсэн:** Монфемнет үндэсний сүлжээ, Хүчирхийллийн эсрэг үндэсний төв, Жендэрийн үндэсний хороо
Хэвлэсэн он: 2012 **Хэл:** Монгол **Формат:** А4
Хуудас: 59 **ISBN:** 978-99973-805-3-1 **Цахим холбоос:** <http://www.monfemnet.org/publications/>

ЖЕНДЭРИЙН ШУДАРГА ЁС БА МАСКУЛИНИТИ / ЭР ЖЕНДЭР

Энэхүү гарын авлага нь жендэрийн шударга ёс, тэгш эрхийг дэмжсэн хүмүүнлэг соёлын төлөвшүүлэх, патриархат маскулинитигийн хэм хэмжээг өөрчлөн хөвгүүд, эрэгтэйчүүд жендэрийн сөрөг дүрүүдэд баригдалгүй хүний ёсоор, эрх чөлөөтэй оршиход дэмжлэг үзүүлэх, жендэрт суурилсан хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, энэ чиглэлд нийгмийн олон бүлэг, ялангуяа хөвгүүд, эрэгтэйчүүдтэй хамтран ажиллах үндэсний чадавх бүрдүүлэхэд хувь нэмэр оруулах зорилготой юм.

Зохиогч: Т.Ундаръяа, Д.Энхжаргал, М.Цасчихэр, Ц.Отгонбаатар, Б.Нямцэцэг, О.Гэрэлээ, Ц.Мандхайхатан. **Эмхэтгэн хэвлүүлсэн:** Монфемнет үндэсний сүлжээ
Хэвлэсэн он: 2014 **Хэл:** Монгол **Формат:** А4
Хуудас: 82 **ISBN:** 978-99973-805-4-8 **Цахим холбоос:** <http://www.monfemnet.org/publications/>

ЭРХЭЭ ЭДЭЛЦГЭЭ

Энэхүү Жендэрийн тухай мэдлэгийг дээшлүүлэх сургалтын гарын авлага нь эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийллийг таслан зогсоох кампанит ажил явуулахад эрх зүйн үзэл баримтлалыг хэрхэн хэрэглэх, хүний эрхийн боловсролын сургалтын эх сурвалж, төрийн хариуцлага хүлээх чадварын хууль зүйн хэсэг гэсэн агуулгаас бүрдэнэ.

Зохиогч: Жоанна Невилл, Билгүүн, Цоггэрэл.

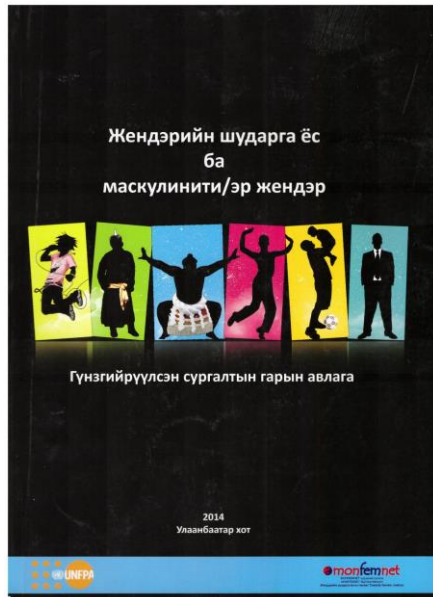
Эмхэтгэн хэвлүүлсэн: Эмнэсти интернэшнл

Хэвлэсэн он: 2013 **Хэл:** Монгол **Формат:** А4

Хуудас: 80 **Цахим холбоос:**

<https://www.public.amnesty.mn/index.php/resources>

ХҮНИЙ ЭРХИЙГ ХАНГАХ АМЛАЛТАА БИЕЛҮҮЛЭХ НЬ

Хүүхэд, залуусыг хүний эрхийн төлөө үйл ажиллагаа санаачлахад хэрэгцээтэй мэдээллээр хангах зорилготой энэхүү гарын авлагад орсон мэдээллийн агуулга нь хүний эрхийн тухай мэдлэг олгох, улмаар гүнзгийрүүлэх, түүнчлэн шинэ залуу идэвхтнүүдийн дадал, чадварыг сайжруулахад чиглэгдсэн болно.

Зохиогч: Жоанна Невилл, Б.Билгүүн,

Э.Цоггэрэл. **Эмхэтгэн хэвлүүлсэн:** Эмнэсти

интернэшнл, НҮБ-ын Хүүхдийн сан **Хэвлэсэн**

он: 2014 **Хэл:** Монгол **Формат:** А4 **Хуудас:** 229

Цахим холбоос:

<https://www.public.amnesty.mn/index.php/resources>

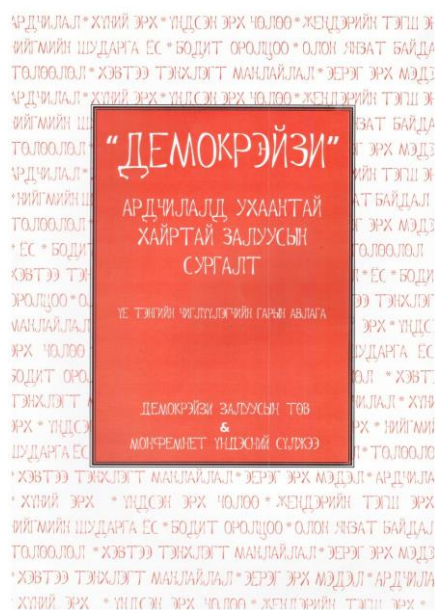
ХҮНИЙ ЭРХИЙН БОЛОВСРОЛ. ХҮНИЙ ЭРХИЙН ҮНДЭСНИЙ БАЙГУУЛЛАГУУДЫН ГАРЫН АВЛАГА

Хүний эрхийн боловсролын гарын авлагыг сургагч багш нар болон хүний эрхийн үндэсний байгууллагуудад хүний эрхийн боловсролын сургалт, үйл ажиллагаа зохион байгуулахад нөөц хэрэглэгдэхүүн болгон ашиглахад зориулсан болно.

Зохиогч: Орчуулсан Г.Агар-Эрдэнэ, Ч.Алтангэрэл, Б.Болорсайхан, Хянасан Ц.Адъяахишиг, Ө.Ундрах, Г.Золзаяа. **Эмхэтгэн хэвлүүлсэн:** Ази-Номхон далайн бүс нутгийн Хүний эрхийн үндэсний байгууллагуудын Чуулган **Хэвлэсэн он:** 2013 **Хэл:** Монгол **Формат:** А4 **Хуудас:** 194 **ISBN:** 978-99962-3-361-6 **Цахим холбоос:** nhrc.lib4u.net

“ДЕМОКРЭЙЗИ” АРДЧИЛАЛД УХААНТАЙ ХАЙРТАЙ ЗАЛУУСЫН СУРГАЛТ

Энэхүү үе тэнгийн чиглүүлэгчийн гарын авлага, сургалтын зорилго нь залуусыг өөртөө итгэлтэй, хүний эрх, эрх чөлөөний болон жендэрийн өндөр мэдрэмжтэй, иргэний болон ардчиллын боловсролтой, өөрийн болон бусдын эрхийг хамгаалах, аливаа асуудлыг тайван замаар, бүтээлчээр шийдвэрлэх, өөртөө болон нийгэмд шүүмжлэх чадвартай болоход дэмжлэг үзүүлэхээс гадна хүний эрх, эрх чөлөө, жендэрийн тэгш эрхэд чиглэсэн нийгмийн эерэг өөрчлөлтөд хувь нэмэр оруулах чадавх бүхий залуусын хүрээг өргөжүүлэхэд оршино.

Зохиогч: Т.Ундаръяа, С.Батцэрэн, Ц.Мандхайхатан, Б.Болорсайхан, Б.Энхжаргал. **Эмхэтгэн хэвлүүлсэн:** НҮБ-ын Хөгжлийн хөтөлбөр, Демокрэйзи залуусын төв, Монфемнет үндэсний сүлжээ **Хэвлэсэн он:** 2013 **Хэл:** Монгол **Формат:** А4 **Хуудас:** 108 **ISBN:** 978-99973-940-1-9 **Цахим холбоос:** <http://www.monfemnet.org/publications/>

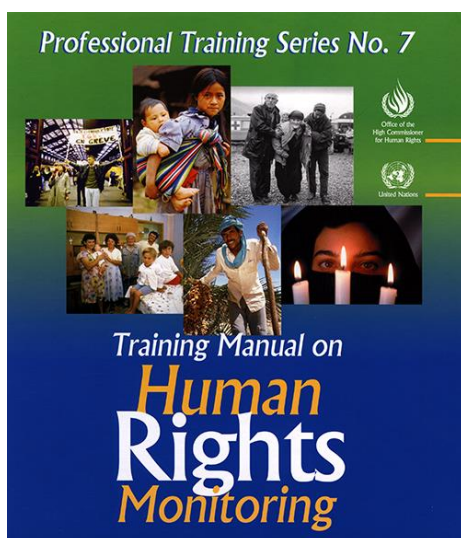
ТӨРИЙН АЛБАНЫ ХҮНИЙ НӨӨЦИЙН УДИРДЛАГА, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ОЛОН УЛСЫН ТУРШЛАГА

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулиар төрийн албаны хүний нөөцийн асуудлыг Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар хариуцдаг тул гадаадын улс, орнуудын сайн туршлагаас суралцах зорилгоор төрийн албаны хүний нөөцийн удирдлага зохицуулалтын асуудлыг судлан үзэж ном болгон гаргасан. Уг номд төрийн албаны хүний нөөцийн удирдлага, зохицуулалтын олон улсын туршлагыг судлах хүрээнд Канад Улс, Ирланд Улс, Бүгд Найрамдах Солонгос Улс, Япон Улс, Их Британи, Умард Ирландын Нэгдсэн Хаант Улс, Шинэ Зеланд Улс, Австралийн Холбооны Улс, Америкийн Нэгдсэн Улс, Холбооны Бүгд Найрамдах Герман Улс, Бүгд Найрамдах Сингапур Улс, Оросын Холбооны Улсыг Монгол Улстай харьцуулан толилуулж байна.

Зохиогч: Т.Сувдмаа. **Эмхэтгэн хэвлүүлсэн:** Т.Сувдмаа **Хэвлэсэн он:** 2022 **Хэл:** Монгол **Формат:** А4 **Хуудас:** 79 **ISBN:** 978-9919-27-000-1 **Цахим холбоос:** <http://catalog.naog.gov.mn/>

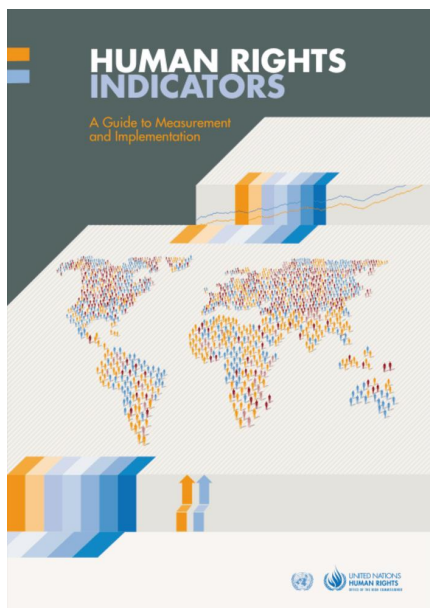
ХҮНИЙ ЭРХИЙН ХЯНАЛТЫН СУРГАЛТЫН ГАРЫН АВЛАГА

Энэхүү гарын авлага нь Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын хүний эрхийн ажилтнууд болон бусад хүмүүст зориулсан хүний эрхийн мониторингийн талаарх сургалтын хоёр хэсгээс бүрдсэн багц материалын нэг бүрэлдэхүүн хэсэг юм. Уг гарын авлага нь хүний эрхийн мониторинг хийхэд голчлон практик удирдамжаар хангах юм. Мөн энэхүү гарын авлагад шаардлагатай зөвлөмжийг тусгахаас гадна Хүний эрхийн ажилтнуудыг баримтжуулах үйл ажиллагаанд хамаарах хэм хэмжээ, тэдэнд тулгарах стресс, аюулгүй байдлын сорилтуудыг хэрхэн даван туулах талаар зөвлөмж багтаасан болно.

Зохиогч: НҮБ-ын Хүний эрхийн дээд комиссар. **Эмхэтгэн хэвлүүлсэн:** НҮБ-ын Хүний эрхийн Дээд комиссар **Хэвлэсэн он:** 2001 **Хэл:** Араб, Англи, Франц, Орос, Испани **Формат:** А4 **Хуудас:** 703 **ISBN:** 92-1-154156-5 **Цахим холбоос:** <https://www.ohchr.org/en/publications/policy-and-methodological-publications/manual-human-rights-monitoring-revised-edition>

ХҮНИЙ ЭРХИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД: ХЭМЖИЛТ БОЛОН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ГАРЫН АВЛАГА

Энэхүү нийтлэл нь хүний эрхийн олон улсын хэм хэмжээ, зарчмуудын хэрэгжилтийн ахиц дэвшлийг хэмжих тоон болон чанарын үзүүлэлтүүдийг боловсруулахад туслах зорилготой юм. Тус гарын авлага нь олон улсын болон үндэсний хүний эрхийн механизмуудаас санал болгож, төрийн болон төрийн бус байгууллагуудын ашигладаг хүний эрхийн үзүүлэлтүүдийн үзэл баримтлал болон арга зүйн хүрээг тайлбарлан оруулсан байна.

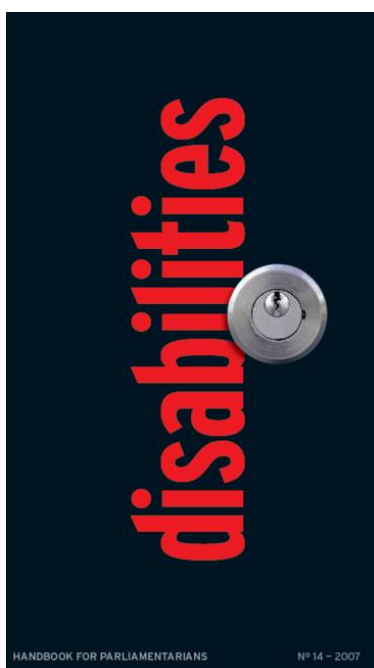
Зохиогч: НҮБ-ын Хүний эрхийн Дээд комиссар.

Эмхэтгэн хэвлүүлсэн: НҮБ-ын Хүний эрхийн Дээд комиссар **Хэвлэсэн он:** 2012 **Хэл:** Араб, Англи, Франц, Орос, Испани **Формат:** B5

Хуудас: 188 **ISBN:** 978-9-211541-98-4 **Цахим холбоос:**

<https://www.ohchr.org/en/publications/policy-and-methodological-publications/human-rights-indicators-guide-measurement-and>

ГАДУУРХЛААС ТЭГШ БАЙДАЛ РУУ: ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ЭРХИЙГ ОЙЛГОХ НЬ – ПАРЛАМЕНТЫН ГИШҮҮДЭД ЗОРИУЛСАН ГАРЫН АВЛАГА

Энэхүү гарын авлага нь парламентын гишүүд болон бусад хүмүүст хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийг ойлгож, хэрхэн хандах тухай ойлголтыг өгөх зорилготой юм. Тус номд Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийн тухай Конвенцын үндэслэлийг тайлбарлаж, хэрхэн боловсруулсан түүх, хамрах хүрээ, сэдвийн агуулгыг мөн багтаасан болно.

Зохиогч: Андрю Байрнес, Алекс Конте, Жон-Пиэррэ Гоннот, Линда Ларссон, Томас Шиндлмэр, Никола Шеферд, Симон Волкер, Адриана Зарралукуи. **Эмхэтгэн хэвлүүлсэн:**

НҮБ **Хэвлэсэн он:** 2007 **Хэл:** Араб, Англи, Франц, Орос, Испани **Формат:** B5 **Хуудас:** 164 **ISBN:** 978-92-9142-347-7 **Цахим холбоос:**

<https://www.ohchr.org/en/publications/policy-and-methodological-publications/exclusion-equality-realizing-rights-persons>

ХҮНИЙ ЭРХИЙН ХЯНАЛТЫН СУРГАЛТЫН ГАРЫН АВЛАГА (ШИНЭЧЛЭГДСЭН ХУВИЛБАР)

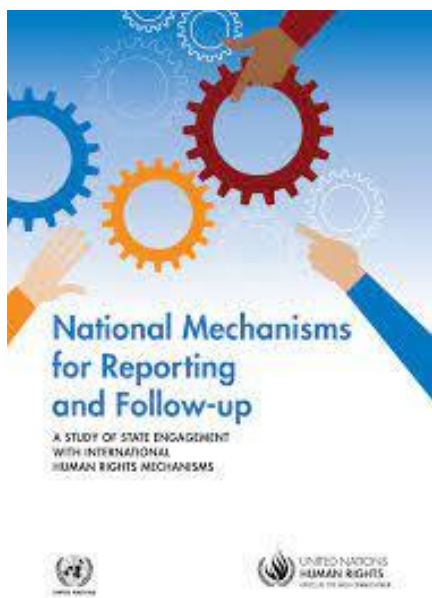

Энэхүү гарын авлага нь 2001 оны хувилбарт тулгуурлан хүний эрхийн мониторинг хийх, баримт илрүүлэх НҮБ-ын арга зүйн стандартыг нэгтгэж, өргөжүүлсэн болно. Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын хүний эрхийн салбарт ажиллаж буй албан тушаалтнуудад зориулсан гарын авлага нь хорин жилийн турш ажлын явцад бий болгосон нэмэлт, сайн туршлагыг нэгтгэн эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхийн тухай дүн шинжилгээ хийх, гэрч, хохирогч, эх сурвалжийг хамгаалах, хяналт тавих зэрэг цаашдын удирдамж шаардлагатай гэж үзсэн салбаруудыг шийдвэрлэх асуудлыг мөн багтаасан юм.

Зохиогч: НҮБ-ын Хүний эрхийн Дээд комиссар.
Эмхэтгэн хэвлүүлсэн: НҮБ-ын Хүний эрхийн Дээд комиссар **Хэвлэсэн он:** 2011 **Хэл:** Англи
Формат: А4 **Хуудас:** 703 **ISBN:** 92-1-154156-5
Цахим холбоос:

<https://www.ohchr.org/en/publications/policy-and-methodological-publications/manual-human-rights-monitoring-revised-edition>

ТАЙЛАН, БИЕЛЭЛТ ХАРИУЦСАН ҮНДЭСНИЙ МЕХАНИЗМ: ОЛОН УЛСЫН ХҮНИЙ ЭРХИЙН МЕХАНИЗМТАЙ ТӨР ҮР ДҮНТЭЙ АЖИЛЛАХ ПРАКТИК ГАРЫН АВЛАГА

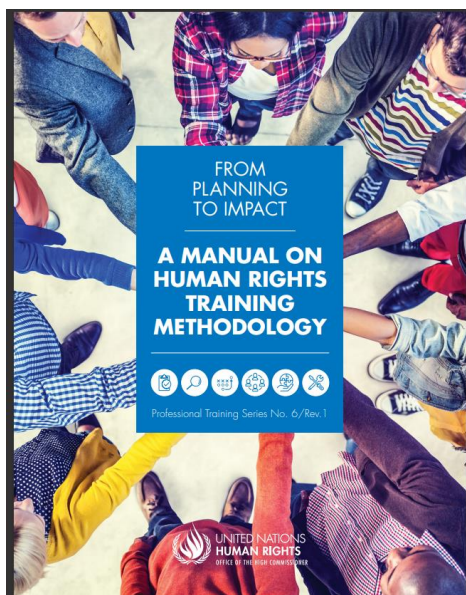

Энэхүү практик гарын авлага болон түүнийг дагалдах олон улсын хүний эрхийн механизмтай төрийн оролцооны судалгаа нь тайлагнах, хянах үндэсний механизмыг сайн, үр ашигтай ажиллуулах үндсэн бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг тодорхойлохыг зорьж байна. Төрийн өөр өөр практик дээр тулгуурлан, нэг төрлийн шийдлийг санал болгодоггүй онцлогтой.

Зохиогч: НҮБ-ын Хүний эрхийн Дээд комиссар.
Эмхэтгэн хэвлүүлсэн: НҮБ-ын Хүний эрхийн дээд комиссар **Хэвлэсэн он:** 2016 **Хэл:** Араб, Англи, Франц, Орос, Испани **Формат:** А5
Хуудас: 39 **ISBN:** Байхгүй **Цахим холбоос:**

<https://www.ohchr.org/en/publications/policy-and-methodological-publications/national-mechanisms-reporting-and-follow>

ХҮНИЙ ЭРХИЙН СУРГАЛТЫН АРГА ЗҮЙН ГАРЫН АВЛАГА

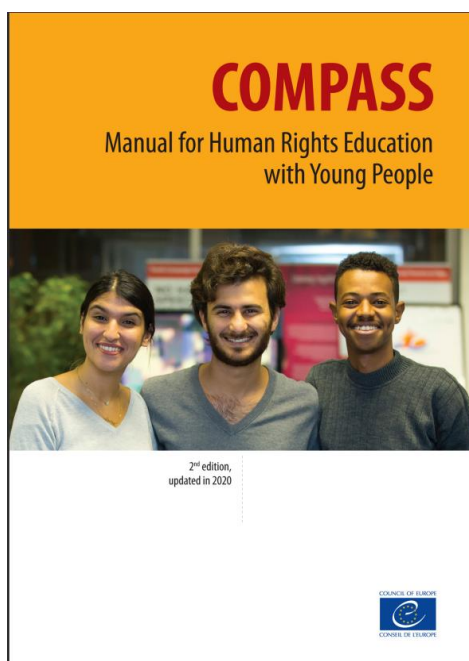
Энэхүү гарын авлага нь ОНЧНР-ийн аргачлалыг танилцуулж, хүний эрхийн сургалтын мөчлөгийн бүх үе шат: төлөвлөлт, загварчлал, сургалтыг зохион байгуулах, явуулах, цаашдын үйл ажиллагаа явуулах практик удирдамжийг агуулсан. Юун түрүүнд хүний эрхийн сургалтын үйл ажиллагааг мэргэжлийн түвшинд хүргэх, ОНЧНР-аас явуулж буй хүний эрхийн сургалтын үр нөлөөг нэмэгдүүлэх зорилготой.

Уг гарын авлагыг Хүний эрхийн сургалтын үйл ажиллагааг үнэлэх нь: Хүний эрхийн сурган хүмүүжүүлэгчдэд зориулсан гарын авлага, Хүний эрхийн сургалтын мөчлөгийн туршид үнэлгээний аргуудыг нэвтрүүлэхэд чиглэсэн ОНЧНР болон Эквитас-Олон улсын хүний эрхийн боловсролын төвөөс хамтран хэвлүүлсэн гарын авлагатай хамт ашиглах ёстой.

Зохиогч: НҮБ-ын Хүний эрхийн Дээд комиссар
Эмхэтгэн хэвлүүлсэн: НҮБ-ын Хүний эрхийн Дээд комиссар
Хэвлэсэн он: 2000
Хэл: Араб, Англи, Франц, Орос, Испани
Формат: А4
Хуудас: 90
ISBN: 978-92-1-154223-3
Цахим холбоос:

<https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/training6en.pdf>

“ЛУУЖИН” ЗАЛУУСТ ЗОРИУЛСАН ХҮНИЙ ЭРХИЙН БОЛОВСРОЛЫН ГАРЫН АВЛАГА

Уг гарын авлагад хүний эрхийн боловсрол, албан бус боловсролын арга зүй, соёл хоорондын хандлагын талаар тодорхой агуулгыг багтаасан болно.

Луужин нь үнэ цэнд суурилсан залуучуудын ажил, албан бус боловсролд хамрагдсан олон хүмүүст зориулсан лавлах гарын авлага болсон. Зарим оронд энэхүү гарын авлага сургуулийн хүний эрхтэй холбоотой боловсролын эх үүсвэрийн нэг хэсэг болсон бол зарим оронд үүнийг сургуульд ашиглах боломжгүй байдаг.

Зохиогч: Европын холбоо
Эмхэтгэн хэвлүүлсэн: Европын холбооны Залуучууд, спортын газар
Хэвлэсэн он: 2020 он, хоёрдох хэвлэл
Хэл: Англи, Араб, Япон, Исланд, Баск зэрэг 30 гаруй хэл
Формат: А4
Хуудас: 486
ISBN: 978-92-871-8693-5
Цахим холбоос:

<http://www.eycb.coe.int/compasito/pdf/Compasito%20EN.pdf>

КОМПАСИТО ГАРЫН АВЛАГА

Компасито нь "Луужин"-тай адил философи, боловсролын арга барил дээр суурилдаг бөгөөд хэд хэдэн хэсгийг, ялангуяа үзэл баримтлалын сэдвүүдийг "Луужин" зохиолоос шууд авсан болно. Гарын авлагын гол цөм нь хүүхдэд зориулсан боловсролын үйл ажиллагаа юм.

Компасито гарын авлагад Иргэншил, Ардчилал, Ялгаварлан гадуурхалт, Боловсрол ба чөлөөт цаг, Байгаль орчин, Гэр бүл ба өөр тусламж үйлчилгээ, Жендэрийн тэгш байдал, Эрүүл мэнд ба халамж, Хэвлэл мэдээлэл ба Интернэт, Оролцоо, Энх тайван ба мөргөлдөөн, Ядуурал ба нийгмээс тусгаарлалт, болон хүчирхийлэл зэрэг дэд сэдвүүдийг багтаасан.

Зохиогч: Европын холбоо **Эмхэтгэн хэвлүүлсэн:** Европын холбооны Залуучууд, спортын газар

Хэвлэсэн он: 2009, хоёрдох хэвлэл

Хэл: Англи **Формат:** А4

Хуудас: 308 **ISBN:** 978-92-871-6369-1

Цахим холбоос:

<http://www.eycb.coe.int/compasito/pdf/Compasito%20EN.pdf>